

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ   อาการหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนของสตรีวัย
หมดประจำเดือนที่มารับบริการคลินิกวัยหมดประจำเดือน
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ผู้เขียน   นางสาวปราณี น้อยอ่ำ

ปริญญา   สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ชลอศรี แดงเปี่ยม   ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลดาวัลย์ ภูมิวิษณุเวช   กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอาการวัยหมดประจำเดือน อาการข้างเคียง และระยะเวลาหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่มารับบริการคลินิกวัยหมดประจำเดือน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 120 คน ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น และได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาได้เท่ากับ 0.94 แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

การศึกษานี้พบว่าอาการวัยหมดประจำเดือนที่มีอาการหายไปหรือลดลงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนมีดังนี้ อาการทางระบบประสาทอัตโนมัติ เช่น ร้อนวูบวาบ ร้อนส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือร้อนทั่วตัว และนอนหลับยากในตอนกลางคืนหรือหลับไม่สนิทไม่ต่อเนื่องร้อยละ 72.5, 53.3 และ 40.8 ตามลำดับ ระบบสืบพันธุ์ และทางเดินปัสสาวะอาการหายไปหรือลดลง เช่น ช่องคลอดแห้งคันแสบ รู้สึกเจ็บเวลามีเพศสัมพันธ์ และมีปัญหาความต้องการทางเพศร้อยละ 37.5, 25.8 และ 25.1 ด้านจิตใจและอารมณ์ อาการหายไปหรือลดลง เช่น หงุดหงิดง่ายอารมณ์แปรปรวน ร้อยละ 57.5 ส่วนระบบผิวหนังพบว่ามีอาการคงเดิม เช่น ผิวหนังเหี่ยวย่น ผิวหนังแห้ง และคัน ร้อยละ 36.7 และ 32.5 ระบบกล้ามเนื้อก็มีอาการคงเดิมได้แก่ ปวดหลังหรือเอว ปวดตามตัวตาม

กล้ามเนื้อ และปวดตามข้อต่างๆ ร้อยละ 40, 39.2 และ 35 และด้านจิตใจและอารมณ์ เช่น หลงลืม
ง่าย ความจำเสื่อมมีอาการคงเดิมร้อยละ 49.2 นอกจากนี้พบว่า ไม่มีอาการวิหคประจําเดือนมา
ก่อนได้รับฮอร์โมนทดแทนคือระบบประสาทอัตโนมัติร้อยละ 48.3 - 35 ระบบสืบพันธุ์ และ
ทางเดินปัสสาวะร้อยละ 97.5 - 38.5 ระบบผิวหนังร้อยละ 46.7 - 32.5 ระบบกล้ามเนื้อร้อยละ 32.5
- 20.8 และด้านจิตใจและอารมณ์ร้อยละ 51.7 - 41.7 ส่วนผลการตรวจร่างกาย และห้องปฏิบัติการ
เช่น ความดันโลหิต ระดับไขมันไตรกลีเซอไรด์ ระดับไขมันรวมที่เปลี่ยนจากปกติเป็นผิดปกติ
หลัง ได้รับฮอร์โมนทดแทน และการตรวจเต้านมพบถุงน้ำ ร้อยละ 10.8, 10.8, 8.3 และ 7.5
ตามลำดับ สำหรับอาการข้างเคียงโดยรวมพบว่า ไม่มีอาการข้างเคียงร้อยละ 60.8 อย่างไรก็ตาม
พบว่า มีอาการเล็กน้อยร้อยละ 38.6 และเมื่อจำแนกอาการข้างเคียงโดยรวมตามระยะเวลาที่ได้รับ
ฮอร์โมนทดแทนพบว่า ผู้ที่มีอาการเล็กน้อยเป็นผู้ที่ใช้ฮอร์โมนทดแทนนานกว่า 5 ปี มีมากกว่าผู้ใช้
ฮอร์โมนทดแทนช่วงเวลา 1 - 5 ปี และช่วงน้อยกว่า 1 ปี คือร้อยละ 50, 37.7 และ 35.6 ตามลำดับ
ผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้ฮอร์โมนทดแทนในสตรีวิหคประจําเดือน
มีประโยชน์ในการบรรเทาอาการวิหคประจําเดือน และช่วยให้อาการไม่เพิ่มขึ้น จึงเสนอแนะว่า
บุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องควรมีการเผยแพร่ความรู้แก่สตรีวิหคประจําเดือน และญาติ
หรือสมาชิกในครอบครัวได้รับรู้ถึงประโยชน์ และอาการข้างเคียงที่เกิดขึ้นหลังได้รับฮอร์โมน
ทดแทนเพื่อลดความวิตกกังวล และผู้ให้บริการควรให้คำแนะนำแก่สตรีวิหคประจําเดือนหลัง
ได้รับฮอร์โมน ทดแทน และมีการติดตามอาการเพื่อประเมินอาการเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ

Independent Study Title   Symptoms After Receiving Hormone Replacement Therapy
in Menopausal Women at Menopause Clinic Maharaj Nakorn
Chiang Mai Hospital

Author   Mrs. Supranee Noi-um

Degree   Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof.   Chalosi   Dangpiam   Chairperson

Assist. Prof.   Ladawan   Phumvitchuvate   Member

ABSTRACT

This descriptive study aimed to study the menopausal symptoms and duration of hormone replacement therapy (HRT) used and side effect from HRT in 120 menopausal women attending menopausal clinic at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital. Data was collected using questionnaire developed by researcher and reviewed by the experts. Content validity of the questionnaire was 0.94 and the reliability was 0.77 tested by Cronbach's alpha-coefficiency. Data was analyzed by descriptive statistics.

The results of this study showed that the menopausal symptoms were absence or decreased after receiving the HRT as follows: the vasomotor symptoms such as hot flash, hot flush, insomnia were reduced in 72.5, 53.3 and 40.8 percent respectively. The urogenital symptoms such as dry itching and vaginal dryness, dyspareunia and libido were reduced in 37.5, 25.8 and 25.1 percent respectively. Psychological symptoms such as irritability were decreased in 57.5 percent respectively. For the symptoms related to skin system, the subjects reported of unchanged dermatologic in 36.7 and 32.5 percent respectively. Also, the subjects reported of unchanged musculoskeleton system symptoms such as back pain, muscle pain and joint pain in 40, 39.2 and 35 percent respectively. For the psychological symptoms, the subjects reported of

unchanged loss of memory in 49.2 percent respectively. Besides, it was found that, the subjected never had symptoms before using the HRT as follow: 48.3 - 35 percent at symptoms related to the vasomotor system. The uro-genital symptoms 97.5 - 38.5 percent respectively. About the skin symptoms 46.7 - 32.5 percent respectively. About the musculo-skeleton symptoms 32.5 - 20.8 percent respectively. About psychological symptoms 51.7 - 41.7 percent respectively. The results from physical examination and laboratory examination such as blood pressure, triglyceride cholesterol level, total cholesterol change from normal standard level to abnormal standard level and fibrocystic mass found from breast examination after receiving HRT were found in 10.8 10.8 8.3 and 7.5 percent respectively. Sixty point eight percent of the subjects never had any side effects from HRT. However, 38.3 percent of the subjects had minimal side effects and only 0.9 percent had moderate side effects. However it was found that the subjects who had minimal side effect were the subjects who receiving the HRT longer than 5 years, which is more than the subjects who receiving the HRT for 1-5 years and less than 1 year which were 50, 37.7 and 33.6 percent respectively.

In conclusion, this study showed that the HRT was useful in menopause women in reducing the menopausal symptoms. Therefore, health personals should provide knowledge about advantages and side effects of the HRT to menopause women and their family members. Also, the health personals (health care providers) should suggest and follow-up the menopause women after receiving the HRT continuously.